

شبیه‌سازی و ابعاد آن در سناریوهای
نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی
علیه جمهوری اسلامی ایران

کد موضوعی: ۲۶۰

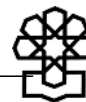
شماره مسلسل: ۱۲۳۵۴

اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۱

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۱.....	مقدمه
۲.....	گفتار اول - پیشینه دانش شبیه‌سازی بازی جنگ
۶.....	گفتار دوم - پیشینه حملات هوایی اسرائیل به تأسیسات هسته‌ای عراق و سوریه
۸.....	گفتار سوم - بررسی طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران در سطوح مراکز مطالعاتی - دفاعی
۲۲.....	گفتار چهارم - جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۳۱.....	منابع و مآخذ

شبیه‌سازی و ابعاد آن در سناریوهای نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران

چکیده

شبیه‌سازی یکی از فنون مورد استفاده توسط نیروهای مسلح و کارشناسان سیاسی برای طراحی استراتژی دفاعی - امنیتی است و بیشتر در اموری کاربرد دارد که سیاستگذاران در آنها با نوعی خلأ اطلاعاتی مواجه هستند. برای مثال افق تحریم‌های احتمالی علیه ایران، رفتار کشورهای مختلف در قبال بیداری اسلامی در خاورمیانه، نحوه نقش‌آفرینی روسیه در معادلات امنیتی آسیای میانه و قفقاز، واکنش بازیگران منطقه‌ای و جهانی در صورت اجرای سناریوی تهاجم نظامی به ایران، رفتار آتی گروه ۵+۱ در مذاکرات هسته‌ای، آینده سیاست‌های نظامی آمریکا و ناتو در محیط پیرامونی ایران و جایگاه رژیم صهیونیستی در تحرکات خصمانه واشنگتن علیه تهران تنها بخشی از موضوع‌های امنیتی، دفاعی و سیاسی هستند که در آنها کاربرست فنون شبیه‌سازی بسیار پررنگ و مفید بوده و پیش‌آگاهی متولیان امر برای مهار تهدیدات احتمالی را افزایش می‌دهد.

مقدمه

یکی از اقدام‌های پیشینی مدیریت بحران‌های دفاعی یا مدیریت استراتژیک جنگ‌های احتمالی؛ به‌کارگیری دانش «شبیه‌سازی نظامی»^۱ یا «مدل‌سازی بازی‌های جنگ»^۲ در سطوح عملیاتی است. شبیه‌سازی نظامی به مفهوم همسان‌سازی مجازی فضای جنگی بدون مواجهه با دشمن واقعی و از پیامدهای گسترش کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه‌های دفاعی است. کاربرد دانش شبیه‌سازی در پژوهش‌های امنیت ملی به حدی رو به گسترش است که علاوه‌بر گمانه‌زنی درخصوص سناریوهای غافلگیرکننده، توجه تحلیلگران رسانه‌ای را نیز به خود معطوف کرده است که از مصادیق آن می‌توان به شبیه‌سازی شبکه خبری العربیه درخصوص سناریوهای آمریکا برای نجات یا انهدام بهپاد جاسوسی «آرکیو ۱۷۰» و رفتار متقابل ایران اشاره کرد.^۳

1. Military Simulation

2. War Game Model Building

3. Nick Turse , The Drone That Fell From the Sky , www.alarab.co.uk/english

گفتار اول - پیشینه دانش شبیه‌سازی بازی جنگ

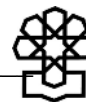
«گرافت هلموت وان مالتی، رئیس ستاد مشترک ارتش پروس»^۱ در سال ۱۸۵۷ به‌عنوان پدر شبیه‌سازی نظامی شناخته می‌شود. وی با استفاده از این دانش به دستاوردهای مطلوبی در جنگ فرانسه - پروس دست یافت.^۲ بعد از پیروزی‌های پروس بر اتریش در سال ۱۸۶۶؛ روسیه، فرانسه، اتریش، انگلیس، ایتالیا، اتریش و ژاپن نیز آموزش شیوه‌های شبیه‌سازی نظامی را در دستور کار قرار دادند.

پدر دانش شبیه‌سازی نظامی در آمریکا «آریو مُر»^۳ است. شبیه‌سازی بازی جنگ در ایالات متحده برای اولین بار در سال ۱۸۹۰ توسط «کپت تاتن»^۴ در کتاب راهبرد معرفی شد. پنتاگون در سال ۱۹۶۴ در طرح مطالعاتی «سیگما دو»،^۵ محیط عملیاتی ویتنام را شبیه‌سازی کرد. یکی از ابزارهای مدیریتی طراحان نظامی آمریکا برای اجرای «عملیات طوفان صحرا»^۶ در ۱۶ ژانویه ۱۹۹۱ نیز، بهره‌گیری از ظرفیت‌های دانش شبیه‌سازی بود. اهمیت این دانش در طرح‌های دفاعی ایالات متحده بعدها به حدی گسترش یافت که فرماندهی مرکزی نیروهای نظامی آمریکا قبل از حمله به عراق در مارس ۲۰۰۳، سناریوهای مختلفی را شبیه‌سازی کرد.^۷

در شبیه‌سازی، کارگروه‌هایی با حضور کارشناسان تشکیل می‌شود و هر گروه وظیفه شبیه‌سازی بازیگرانی را برعهده دارد که به نحوی با موضوع درگیر هستند. سپس با بررسی رفتار هرکدام از بازیگران، واکنش‌ها و روندهایی پیش‌بینی می‌شوند که درحال حاضر فقط در حد نظریه یا گمانه مطرح هستند. آخرین مرحله شبیه‌سازی، طراحی مدل است.

فرصت‌ها و مزیت‌های استفاده از دانش شبیه‌سازی به حدی است که توجه قدرت‌های بزرگ یا سازمان‌های نظامی فرمانطقه‌ای را نیز به خود جلب کرده است. برای مثال طراحی بازی جنگ در سازمان ناتو روز به روز درحال افزایش است، به‌طوری که این سازمان قبل از تهاجم به هدفی معین؛ ابعاد، پیامدها و چگونگی اجرای سناریوهای مختلف در محیط‌های فرضی را شبیه‌سازی می‌کند. این سازمان به‌منظور مزیت‌سازی از بازی‌های جنگ «گروه شبیه‌سازی و مدل‌گذاری ناتو»^۸ را ایجاد کرده است که از طرح‌های مطالعاتی آن می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

1. Graft Helmuth Von Moltke
2. Matthew Caffrey , "History of Wargames"6 Jan 2000, <http://www.strategypage.com>
3. W.R Livemore
4. Capt Totten
5. Sigma II
6. Operation Desert Storm
7. Jeffrey A. Appleget , The combat simulation of desert storm with applications for contingency operations , Naval Research Logistics , 11 October 2006 .
8. NATO Modelling and Simulation (M&S) Group (NMSG)

- شبیه‌سازی پیامدهای بروز جنگ اتمی بین روسیه و آمریکا در سال ۲۰۱۱،^۱
- شبیه‌سازی روش‌های تجمیع ظرفیت‌های مشترک روسیه و ناتو برای مبارزه با تروریسم در
۶ ژوئن ۲۰۱۱،

- شبیه‌سازی آینده شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی افغانستان و تأثیر آن بر مخرج و
طرح‌های نظامی ناتو در سال ۲۰۰۹.^۲

شبیه‌سازی نظامی در ایالات متحده نیز به یکی از ابزارهای مهم مدیریت دانش دفاعی تبدیل شده است. در همین ارتباط مخازن فکری وابسته به پنتاگون یا جامعه اطلاعاتی آمریکا به منظور تقویت نتایج شبیه‌سازی از مقام‌های عالی‌رتبه کاخ سفید، سناتورها و قانونگذاران شاخص کنگره نیز دعوت می‌کنند که اسامی آنان اغلب به صورت محرمانه باقی می‌ماند. این خود یکی از دلایلی است که اهمیت رصد طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران در پژوهش‌های امنیت ملی را افزایش می‌دهد. زیرا تاحدودی بازتاب تفکرات حاکم بر بخشی از دولتمردان و قانونگذاران آمریکایی درخصوص ایران است. بالطبع پیش‌آگاهی یا اشراف اطلاعاتی جمهوری اسلامی ایران به طرح‌های جنگی ایالات متحده، سطوح آمادگی نیروهای مسلح در برابر تهدیدهای احتمالی را افزایش می‌دهد.

در اکثر طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران؛ ۶ بازیگر جمهوری اسلامی ایران، آمریکا، ناتو، اسرائیل، روسیه و کشورهای همسایه به نحوی درگیر هستند. به همین دلیل اکثر مخازن فکری در طرح‌های مطالعاتی خود، رفتار این بازیگران در پیش، حین و پس از حمله را لحاظ می‌کنند. در اکثر مواقع استفاده از شبیه‌سازی در شرایط ابهام اطلاعاتی و برای کاستن از وزن تهدیدها انجام می‌شود. برای مثال آمریکا، اسرائیل و ناتو با رویکرد کاهش آسیب‌های ناشی از خلأ اطلاعاتی درخصوص برد و موقعیت سامانه‌های موشکی ایران، روش‌های دفاعی تهران در قبال تهاجم نظامی را شبیه‌سازی کرده‌اند.

مهمترین ابزارهای شبیه‌سازی نظامی عبارتند از:

۱-۱. شبیه‌سازی سامانه اطلاعات جغرافیایی

«شبیه‌سازی سامانه اطلاعات جغرافیایی»^۳ برای اولین بار در اواسط دهه ۱۹۶۰ در ایالات متحده به کار گرفته شد و در شمول فناوری‌هایی است که نقش قابل توجهی را در توسعه طرح‌های جنگی ایفا می‌کند. این سامانه رایانه‌ای؛ قابلیت جمع‌آوری، ذخیره، واری و نمایش داده‌های جغرافیایی را

1. <http://www.rto.nato.int/panel.asp?panel=msg>

2. NATO Wants Sim Afghanistan to Test War Plans , 2 Feb 2009 , <http://www.wired.com/dangerroom/2009/02/nato-wants-sim/>

3. Geographic Information System(GIS) Simulation

دارد و به طراحان نظامی امکان می‌دهد عوامل جغرافیایی را نیز در محاسبات خود لحاظ کنند.^۱

۱-۲. استفاده از نظریه بازی‌ها

نظریه بازی‌ها برای اولین بار از سوی «امیل بورل» ریاضیدان فرانسوی در سال ۱۹۲۱ مطرح شد. این نظریه بر تلفیق ریاضیات و منطق استوار و هدف آن تصمیم‌سازی عقلایی در وضعیت‌های منازعه‌آمیز است. بازی‌ها ابزارهایی برای برنامه‌ریزی راهبردی هستند که سودمندی خود را در زمینه مناقشات بین‌المللی اثبات کرده‌اند. بازی جنگ با یک سناریوی تعریف شده آغاز می‌شود و طی یک سری اقدامات به یک وضعیت یا نتیجه نهایی ختم می‌شود.^۲

۱-۳. مطالعه نتایج جنگ‌های گذشته

برای مثال رژیم صهیونیستی با هدف کاهش غافلگیری در برابر اقدامات تلافی‌جویانه جمهوری اسلامی ایران، به شبیه‌سازی روش‌های حزب‌الله در جنگ ۳۳ روزه اقدام کرده است.

۱-۴. برگزاری رزمایش‌های هدفمند

برخی مواقع آمریکا و رژیم صهیونیستی برای کاهش خطای نتایج شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران رزمایش‌هایی را برگزار می‌کنند که از مصادیق آن می‌توان به برگزاری رزمایش آسمان آبی بین اسرائیل و رومانی در ۲۸ جولای ۲۰۱۰ اشاره کرد. رژیم صهیونیستی مدعی بود این رزمایش با هدف تمرین نظامی در مناطق ناآشنا همراه با پروازهای طولانی و رسیدن به اهداف فرضی با مسافت بیش از هزار کیلومتر برگزار شده است. اسرائیل تا قبل از روی کار آمدن دولت اسلام‌گرای ترکیه، رزمایش‌های هوایی را معمولاً با مشارکت ترکیه انجام می‌داد.^۳ مصداق دیگر می‌توان به برگزاری رزمایش ولایت و شبیه‌سازی روش‌های انسداد تنگه هرمز در صورت تهاجم نظامی به ایران اشاره کرد.

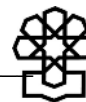
۱-۵. سناریوپردازی

یکی دیگر از ابزارهای شبیه‌سازی، سناریوپردازی پیرامون موضوع‌هایی است که حداکثر هم‌آمیزی را با مؤلفه‌های امنیت ملی دارند.

1. <http://www.gis.com/content/what-gis>

2. Dave Harris & Seth Bullock , Enhancing game theory with coevolutionary simulation models of honest signaling , <http://www.comp.leeds.ac.uk/biosystems/reading/paper/harris.pdf>

3. Israel IDs missing military personnel in Romania crash , 28 July 2010 , articles.cnn.com

برخی مزیت‌های مطالعه طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران عبارتند از:

۱-۵-۱. ارزیابی تحرکات دشمن در سناریوهای مختلف

دوراندیشی رفتار واکنشی کشورهای همسایه، دوست، رقیب و دشمن در شرایط جنگی، ارزیابی جمهوری اسلامی ایران از تحرکات مخالفان نظام را افزایش می‌دهد.

۱-۵-۲. تقویت توان بازدارندگی

یکی از مؤلفه‌های دفاع نرم، رصد طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران است. بازدارندگی شامل تدابیر و مجموعه اقداماتی هستند که به‌منظور پیشی جستن از اقدامات خصمانه دشمن به‌کار گرفته می‌شوند. در این راستا هر میزان اشراف اطلاعاتی نهادهای زیربند از چگونگی رفتار متجاوزان افزایش یابد، بالطبع غافلگیری نظام در شرایط بروز و ظهور تهدیدات سخت کاهش می‌یابد.

۱-۵-۳. افزایش ریسک تجاوز نظامی به ایران

جمهوری اسلامی ایران برای عقیم‌سازی اقدامات نظامی احتمالی آمریکا و رژیم صهیونیستی باید سیاست بازدارندگی فعال را پیش بگیرد. این امر شامل بالا بردن ریسک هرگونه حمله احتمالی به تأسیسات هسته‌ای و مراکز نظامی است و مطلوب‌ترین رویکرد بازدارندگی این است که به‌جای توجه صرف به بازدارندگی سخت‌افزاری، به‌صورت مستمر سطح تهدید را کاهش داد. به‌عبارتی دکتترین بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران باید به‌صورتی سازماندهی شود که رویکردهای غیرنظامی برای بازیگران معارض، همواره کم‌هزینه‌تر از رویکرد تقابل باشد. دانش شبیه‌سازی این امکان را به متولیان امر می‌دهد با بررسی طرح‌های تهاجم نظامی به ایران، سازوکارهایی را به‌کار گیرند تا ریسک حمله به ایران را افزایش دهند.

۱-۵-۴. پیشگیری از غافلگیری دیپلمات‌های سیاسی و دفاعی

در شبیه‌سازی با درآمیختن دانش نظری و تجربیات عملی، آمادگی نیروهای مسلح در شرایط غیرمنتظره افزایش می‌یابد.

شبیه‌سازی می‌تواند براساس رویدادهای واقعی نیز صورت گیرد. در این حالت هریک از افراد خود را در یک محیط واقعی در معرض آزمون توانایی‌ها و مهارت‌های مختلف قرار می‌دهند. در صورتی‌که شبیه‌سازی براساس مذاکرات درحال انجام یا مذاکرات آتی صورت گیرد، شرکت‌کنندگان با دشواری بیشتری برای یافتن متون مورد نظر مواجه می‌شوند، ولی در عین حال حساسیت و فشار روانی موضوع را درک نموده و خود را در پیوند بیشتری با محیط واقعی احساس می‌کنند. برای مثال شبیه‌سازی مذاکرات آتی با آژانس یا گروه ۵+۱، این مزیت را به همراه دارد که غافلگیری

دیپلمات‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران در مذاکرات را کاهش دهد.^۱

۵-۱. مدیریت زمان در شرایط بروز بحران

افراد یا گروه‌های مطالعاتی در یک محیط به شبیه‌سازی تصمیمات کلیدی رهبران می‌پردازند. ضمناً یک تیم مستقل بی‌طرف وجود دارد که سناریوی آغازین را تعیین کرده و بازی را نوبت به نوبت مورد قضاوت قرار داده و به‌عنوان یک داور عمل می‌کند. دستاورد این بازی پیش‌بینی آینده نیست، بلکه دستیابی به یک نتیجه قابل پذیرش و شاید محتمل است که در طرح‌ریزی استراتژی مفید است. این امر باعث رفتار عقلایی متولیان امر و تفکیک رسالت و اهداف نیروهای مسلح در شرایط بروز و ظهور بحران‌های دفاعی می‌شود. تقویت فعالیت‌های آمادی و ستادی نیروهای مسلح از طریق آماده‌سازی اقلام و تجهیزات مناسب، یکی دیگر از مزایای مطالعه مدل‌های جنگی آمریکا علیه ایران است که در شمول مؤلفه‌های پیشینی مدیریت بحران‌های دفاعی قرار می‌گیرند.

گفتار دوم - پیشینه حملات هوایی اسرائیل به تأسیسات هسته‌ای عراق و سوریه

شناسایی ابعاد تهدیدات نظامی اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران از موضوعاتی است که تمرکز بخشی از طرح‌های شبیه‌سازی مخازن فکری ایالات متحده، پنتاگون و جامعه جاسوسی آمریکا را به خود اختصاص داده است. به همین منظور متولیان امر قبل از بررسی طرح‌های شبیه‌سازی تجاوز نظامی به ایران باید نسبت به اقدامات مشابه رژیم صهیونیستی شناخت داشته باشد. اسرائیل تاکنون دو بار تأسیسات هسته‌ای عراق و سوریه را بمباران کرده است.

۲-۱. حمله هوایی به تأسیسات ازیراک عراق

دو هواپیمای جنگنده F-15 و F-16 اسرائیل در ۷ ژوئن ۱۹۸۱ طی «تهاجم هوایی غافلگیرانه و بدون اطلاع»^۲ با عنوان «عملیات بیبی لون»^۳، تأسیسات هسته‌ای ازیراک واقع در هفده کیلومتری جنوب شرق بغداد را مورد حمله قرار دادند.^۴ اسرائیل تا قبل از این حمله، عملیات پنهانی متعددی را برای تخریب کامل یا از کاراندازی رآکتور چهل مگاواتی آب سبک ازیراک انجام داده بود. در همین ارتباط، تأسیسات ازیراک با حمله جنگنده‌های آمریکا در جریان جنگ اول خلیج فارس در ۱۹ فوریه

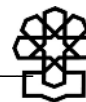
۱. حمید زنگنه، اداره کل آموزش و توسعه نیروی انسانی وزارت امور خارجه، آموزش از طریق شبیه‌سازی محیط واقعی،

<http://mfatr.com/>

2. Surprise Israeli Air Strike

3. Operation Babylon

4. Amos Perlmutter, Michael I. Handel, Uri Bar-Joseph. Two Minutes over Baghdad. Routledge (2nd ed.), 2008. p. 120.

۱۹۹۱ به طور کامل منهدم شد. این تأسیسات در سال ۱۹۷۶ با کمک فرانسه احداث شده بود.^۱ حمله اسرائیل مورد واکنش شورای امنیت ملی آمریکا و مجمع عمومی سازمان ملل قرار گرفت و مجمع دو قطعنامه را در محکومیت تجاوز اسرائیل به تصویب رساند. شورای امنیت سازمان ملل نیز در ۱۹ ژوئن ۱۹۸۱ قطعنامه شماره ۴۸۷ را به تصویب رساند.^۲ تهاجم اسرائیل به تأسیسات هسته‌ای ازیراک درحالی بود که عراق در سال ۱۹۷۰ به عضویت معاهده منع گسترش تسلیحات اتمی درآمد و توافقنامه پادمان هسته‌ای را با آژانس امضا کرده بود. از طرفی این اقدام نقض آشکار بند دوم پاراگراف چهارم منشور ملل متحد بود که در آن بر ممنوعیت کاربرد زور علیه تمامیت ارضی و حاکمیت سیاسی سایر کشورها تأکید شده است. در حمله اسرائیل به تأسیسات هسته‌ای ازیراک، ده سرباز عراقی و یک تبعه فرانسوی کشته شدند. این حمله سه هفته قبل از انتخابات مجلس اسرائیل (کنست) صورت گرفت. «موشه دوگان» و «مناخام بگین» به ترتیب وزیر امور خارجه و نخست‌وزیر اسرائیل در زمان حمله بودند.^۳

۲-۲. حمله هوایی به تأسیسات دیرالزور سوریه

در قطعنامه ۴۸۷ شورای امنیت، تصریح شده بود اسرائیل باید از انجام اقدامات مشابه در آینده خودداری کند زیرا این‌گونه اقدامات، کشور مورد هدف را به خروج از پیمان منع گسترش تسلیحات اتمی تحریک می‌کند. با این وجود جنگنده‌های F-15 و F-16 اسرائیل در ۶ سپتامبر ۲۰۰۷ با نقض آشکار این قطعنامه و در «عملیات باغ میوه»^۴ تأسیسات هسته‌ای دیرالزور یا الکیبار سوریه را نیز مورد حمله قرار دادند. سازمان بین‌المللی انرژی اتمی پیش‌تر در سال ۲۰۰۴ مدعی شده بود علائمی از فعالیت‌های هسته‌ای در این تأسیسات وجود دارد.^۵ آژانس با ارائه گزارشی رسمی در آوریل ۲۰۱۱، وجود تشعشعات اتمی در تأسیسات دیرالزور را تأیید کرد. نهادهای جاسوسی آمریکا و اسرائیل مدعی بودند دمشق با کمک پیونگیانگ درحال ساخت رآکتوری همانند مدل یانگ‌بیون برای تولید پلوتونیوم است. اسرائیل برعکس حمله به تأسیسات ازیراک، سکوت خبری را پس از حمله به تأسیسات الکیبار برقرار کرد و افکار عمومی مدت‌ها از تهاجم اسرائیل اطلاعی نداشت.^۶

1. Shirley V. Scott, Anthony Billingsley, Christopher Michaelsen. International Law and the Use of Force: A Documentary and Reference Guide. Praeger, 2009. p. 182.

۲. برای مشاهده متن کامل قطعنامه به نشانی اینترنتی زیر رجوع شود:

Resolution 487, 19 June 1981, <http://domino.un.org>

3. Perry, Dan. Israel and the Quest for Permanence. McFarland & Co Inc., 1999. p. 46.

4. Orchard Operation

5. IAEA : Syria tried to build nuclear reactors , Associated Press , 28 November 2004.

6. <http://www.jewishpolicycenter.org/826/the-attack-on-syrias-al-kibar-nuclear-facility>

گفتار سوم - بررسی طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران در سطوح مراکز مطالعاتی - دفاعی

مراکز مطالعاتی رند، مؤسسه واشنگتن در امور خاور نزدیک، دانشگاه هاروارد، استنفورد و دانشگاه دفاع ملی از جمله مخازن فکری عمده‌ای هستند که بیشترین طرح‌های شبیه‌سازی را برای پنتاگون انجام داده‌اند که از مصادیق آن می‌توان به مدل‌سازی جنگ ویتنام، سقوط محمد رضا شاه و پیامدهای سقوط رژیم‌های کمونیستی اشاره کرد. در این راستا مهمترین طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران به ترتیب اولویت زمانی عبارتند از:

۱-۳. طرح تیرانت

اولین طرح شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران که در بحبوحه تحولات پس از حوادث یازده سپتامبر مطرح شد، طرح تیرانت بود که توسط کارگروهی متشکل از کارشناسان مراکز دفاعی و جامعه جاسوسی آمریکا ارائه شد. پنتاگون بین سپتامبر تا دسامبر ۲۰۰۶ نیز، شبیه‌سازی «سپر مراقب ۰۷» را انجام داد که برعکس طرح تیرانت که فقط متمرکز بر ایران بود، روسیه، چین و کره شمالی را نیز پوشش می‌داد که در آن تهاجم به ایران و کره شمالی و احتمال بروز جنگ جهانی سوم را بررسی کرده بود.^۱

طرح «تیرانت»^۲ با هم‌اندیشی تعداد زیادی از سران و بازنشستگان عالی‌رتبه نظامی و اطلاعاتی، با هدف بررسی روش‌های مواجهه نظامی با ایران تهیه و برای اولین بار در اواسط سال ۲۰۰۳ مطرح شد. در طرح تیرانت بازیگرانی از شورای امنیت ملی، سازمان جاسوسی مرکزی، وزارت امور خارجه و پنتاگون حضور داشتند. این طرح که به صورت جدی از طرف جرج بوش - رئیس‌جمهور وقت آمریکا - حمایت می‌شد، شامل مراحل سه‌گانه زیر است:

الف) انهدام یگان‌های فرماندهی و موشکی سپاه پاسداران،

ب) بمباران مراکز ساخت تسلیحات نامتعارف توسط هواپیماهای «استیلت بی ۲»^۳ موسوم به

شبح و موشک‌های کروز دریا به خشکی،

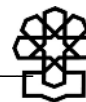
این بمباران شامل ۳۰۰ پایگاه می‌شد که به ادعای پنتاگون ۱۲۵ پایگاه از مجموع آن مرتبط با

ساخت تسلیحات هسته‌ای، شیمیایی و میکروبی هستند.

1. Michel Chossudovsky , When War Games Go Live. Preparing to Attack Iran. "Simulating World War III" , <http://globalresearch.ca> , 8 January, 2012.

2. TIRANNT (Theater Iran Near Term)

3. Stealt B-2

ج) ورود نیروهای آمریکایی به ایران از طریق خلیج فارس، عراق، جمهوری آذربایجان، گرجستان و افغانستان همراه با بمباران دو هفته‌ای مراکز اطراف تهران. در این طرح، تهران توسط نیروهای آمریکا محاصره می‌شود ولی آنان وارد شهر نمی‌شوند و اقدام‌های لازم برای استقرار دولت انتقالی انجام می‌شود.^۱

در طرح تیرانت قرار بود مقدمات سناریوی حمله نظامی به ایران در یک بازه زمانی سه‌ساله وارد فاز اجرایی شود و جغرافیای عملیاتی آن، خلیج فارس و دریای مدیترانه بود. در این بازی طرح‌ریزی شده بود با بمباران جنوب لبنان و حمله به سوریه، اجرای این سناریو کلید بخورد و در تداوم، تهاجم نظامی به تأسیسات هسته‌ای و مراکز نظامی ایران اجرایی شود، ولی شکست سنگین رژیم صهیونیستی از حزب‌الله لبنان در جنگ ۳۳ روزه تا حدود زیادی معادلات را تغییر داد.^۲ منتقدان طرح تیرانت بر محورهای ذیل تأکید می‌کردند:

- هرگونه حمله نظامی غافلگیرانه به تأسیسات هسته‌ای و نظامی جمهوری اسلامی ایران در راستای سیاست «بزن در رو» میسر نیست و جمهوری اسلامی ایران منافع آمریکا و اسرائیل در کل منطقه و جهان را تهدید خواهد کرد که این خود به گسترش سریع بی‌ثباتی منجر می‌شود،^۳

- شناخت پایین آمریکا از نوع، دامنه و شدت رفتار واکنش جمهوری اسلامی ایران در قبال سناریوی حمله نظامی،

- احتمال حمله متقابل جمهوری اسلامی ایران به تأسیسات هسته‌ای دایمونا،

- احتمال حمله موشکی به عمق فلسطین اشغالی،

نیروهای مسلح ایران به «موشک‌های بالستیک شهاب ۳»^۴ با برد ۱۳۰۰ کیلومتر مجهز هستند که در صورت درگیری نظامی می‌توانند ضرباتی را به رژیم صهیونیستی و پایگاه‌های آمریکا در منطقه وارد کنند.

- احتمال تبدیل جنگ مقطعی به جنگ فرسایشی،

اگر حمله نظامی به «جنگ فرسایشی»^۵ و طولانی‌مدت تبدیل شود، همبستگی مردم با حاکمیت را افزایش داده و دفاع از فناوری هسته‌ای بومی را به غرور ملی تبدیل می‌کند. بنابراین قوه قهریه هنگامی اثربخش است که به صورت غافلگیرانه، مؤثر، هدفمند و در کوتاه‌ترین زمان سازماندهی شود.

- تحریک جمهوری اسلامی ایران به اتخاذ سیاست «بازدارندگی هسته‌ای»^۶ و «فعالیت‌های

1. U.S. Simulates attack on Iran nuke sites, <http://www.wnd.com>, 18 December, 2003.

2. Michel Chossudovsky, "Bush Administration War Plans directed against Iran", 17 September, 2007. <http://www.atlanticfreepress.com/content/view/2419/81/>

3. Statement of Prof. Elias Tuma, "Arab Internet Network", Federal News Service, 1 March, 2005.

4. Ballistic Missile Shahab-3

5. Attrition War

6. Nuclear Deterrence

هسته‌ای محرمانه»^۱

- کوهستانی بودن سرزمین ایران و ضعف شناخت کافی نیروهای آمریکایی از منطقه در صورت حمله زمینی،^۲

- بهره‌گیری ایران از نقاط ضعف آمریکا در افغانستان،

- تهدید امنیت عرضه انرژی به دلیل موقعیت راهبردی تنگه هرمز،

- نبود اطلاعات کامل و قابل اعتماد.^۳

براساس گزارش «کمیسون قابلیت‌های اطلاعاتی ایالات متحده پیرامون تسلیحات کشتار جمعی»^۴، اطلاعات کامل و قابل اعتمادی درخصوص مکان، ماهیت، دامنه فعالیت و تأسیسات هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران وجود ندارد.

جمهوری اسلامی ایران که بمباران تأسیسات هسته‌ای ازیراک در ۷ ژوئن ۱۹۸۱ به وسیله رژیم صهیونیستی را به خاطر دارد، تأسیسات اتمی خود را تا آنجا که توانسته در نقاط پراکنده، اطراف شهرهای بزرگ و در زیرزمین تأسیس کرده است. برای مثال می‌توان به لحاظ کردن اصول پدافند غیرعامل در احداث تأسیسات غنی‌سازی نطنز و ساخت آن در عمق ۲۵ متری زمین اشاره کرد.^۵

۲-۳. طرح بازی جنگ پنتاگون

دومین شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران پس از حوادث ۱۱ سپتامبر در دسامبر ۲۰۰۴ توسط پنتاگون انجام شد که سه مرحله را برای حمله در نظر گرفته بود که یکی از مراحل آن مبتنی بر تهاجم زمینی از پنج جهت به مدت دو هفته بود. در این شبیه‌سازی، نیروهای زمینی ایالات متحده همانند مدل عراق به پایتخت نزدیک شده ولی وارد تهران نمی‌شوند. احتمال استفاده اسرائیل از فضای هوایی اردن، ترکیه و عربستان برای حمله به ایران، یکی دیگر از نکات قابل تأمل این بازی جنگ بود.

شورای امنیت ملی، سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا، وزارت امور خارجه و پنتاگون؛ چهار بازیگری بودند که واکنش آنها در حالت‌های مختلف تهاجم به ایران شبیه‌سازی شده بود. در این طرح، ورود به ایران از خاک عراق بسیار پررنگ بود که با توجه به شرایط کنونی منطقه و خروج نیروهای آمریکایی از عراق، تغییرات قابل توجهی در این بازی جنگ به وقوع پیوسته است؛ به طوری که شواهد نشان می‌دهد با گذشت زمان، مراکز پژوهشی آمریکا در شبیه‌سازی‌های خود از

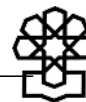
1. Clandestine Nuclear Activities

2. Former National Security Advisor, Lawrence Egelberger, National Journal, 4 December, 2004.

3. Adequate and Credible Intelligence

4. Commission on the Intelligence Capabilities of the United States Regarding Weapons of Mass Destruction.

5. Mark Palmer, "Transition 2005: U.S. Policy Toward Iran", U.S.A Council on Foreign Relations, 12, January 2005.

درگیری‌های فیزیکی و مواجهه مستقیم فاصله گرفته و به سمت درگیری‌های هوایی یا جنگ‌های الکترونیکی حرکت می‌کنند. این رویکرد پس از مشکلات آمریکا در عراق و بررسی جغرافیای دفاعی ایران در حال افزایش است. مایر دوگان، رئیس سابق سازمان مוסاد نیز ضمن اذعان بر هزینه بالای مواجهه نظامی مستقیم با ایران، از گزینه شبیه سازی حملات سایبری به تأسیسات هسته‌ای ایران حمایت کرده است.

تفاوت طرح پنتاگون با طرح تیرانت در این بود که در طرح پنتاگون نقش نیروهای نظامی انگلیس در بصره، پایگاه‌های نظامی آمریکا در کویت و تفنگداران دریایی این کشور برجسته‌تر شده بود و راهکارهایی را برای از کاراندازی سامانه‌های پدافند موشکی و هوایی ایران ارائه کرده بود. در این مدل شبیه‌سازی، نقش سازمان بین‌المللی انرژی اتمی نیز پررنگ بود و نحوه واکنش آمریکا و متحدانش به ایران در صورت ناامید شدن آژانس از فعالیت‌های راستی‌آزمایی ایران مورد کنکاش قرار گرفت.

بررسی واکنش مقام معظم رهبری در شرایط مختلف و نحوه به‌کارگیری متحدان خاورمیانه‌ای آمریکا برخی دیگر از مواردی بودند که در این بازی جنگ مورد بررسی قرار گرفتند.^۱

۳-۳. طرح مرکز پژوهش‌ها و سیاست‌های خاورمیانه‌ای واشنگتن

مرکز پژوهش‌ها و سیاست‌های خاورمیانه‌ای واشنگتن (اسپان) با همکاری کارشناسان نظامی و اطلاعاتی، جنگی شبیه‌سازی شده بین ایران و اسرائیل را اجرا کرد که در آن رفتار احتمالی ایران در صورت بروز جنگ پیش‌بینی شده است. مراحل این جنگ شبیه‌سازی شده بدین ترتیب بود:

مرحله اول - اسرائیل همانند الگوی حمله به تأسیسات اذیراک عراق، بدون اطلاع واشنگتن به مراکز هسته‌ای ایران حمله و از طریق پایگاه‌های هوایی عربستان به سوخت‌گیری جنگنده‌های خود اقدام می‌کند. این اقدام عربستان از سوی ایران مشارکت آشکار در جنگ تلقی می‌شود.

مرحله دوم - آمریکا خواستار توقف حملات اسرائیل می‌شود، درحالی که برای واشنگتن این یک فرصت طلایی برای تضعیف سپاه پاسداران و نظام جمهوری اسلامی است.

مرحله سوم - واشنگتن در عین حال که دو طرف را به خویشتنداری دعوت می‌کند، موشک‌های پاتریوت خود را با هدف انهدام موشک‌های پرتابی ایران در منطقه مستقر می‌سازد.

مرحله چهارم - علیرغم هشدارهای ایالات متحده، ایران موشک‌های خود را به سوی اسرائیل به‌ویژه مرکز تحقیقات هسته‌ای دایمونا شلیک و همزمان حزب‌الله و حماس جنگ مستقیمی را علیه

1. U.S. Test Simulates Attack On Iran's Nuke Sites , Worldnetdaily , Http: //Www. Wnd. Com/ , 18 december 2004.

تل‌آویو آغاز می‌کنند.

مرحله پنجم - این جنگ در داخل ایران فرصتی را فراهم می‌آورد تا حکومت ایران بتواند بر همبستگی ملی در مقابل دشمن خارجی تأکید بیشتری کند.

مرحله ششم - ایران از عربستان به دلیل همراهی با اسرائیل در جنگ انتقام می‌گیرد و چاه‌ها و اسکله‌های صدور نفت را مورد حملات تلافی‌جویانه قرار می‌دهد.

مرحله هفتم - ایران به منافع ایالات متحده حمله نمی‌کند و این تصمیم پس از برگزاری یک نشست فوق‌العاده بین سران ایران با اختلاف دیدگاه‌های زیاد در این باره اتخاذ می‌شود تا بهانه از دست آمریکایی‌ها برای پاسخ به تهدیدات ایران گرفته شود.

مرحله هشتم - حزب‌الله لبنان به‌طور متوسط روزانه ۱۰۰ موشک به حیفما و تل‌آویو شلیک می‌کند؛ امری که باعث مهاجرت معکوس و فرار یهودیان از اسرائیل می‌شود و به‌دنبال آن، اقتصاد اسرائیل به شدت بحرانی می‌شود.

مرحله نهم - اسرائیل جنگ را به دو جبهه لبنان و فلسطین (حماس) گسترش می‌دهد و جنگنده‌های آن به‌طور مرتب اهداف حزب‌الله و حماس را بمباران می‌کنند.

مرحله دهم - پس از حمله موشکی ایران به بندر ظهران عربستان و مین‌گذاری تنگه هرمز و غرق شدن کشتی‌هایی در این تنگه، قیمت نفت به‌صورت جهشی به بالاترین حد خود می‌رسد.

مرحله یازدهم - در پی تهدیدات نفتی ایران، ایالات متحده تعداد زیادی نیرو را به خاورمیانه به‌ویژه خلیج فارس اعزام می‌کند.

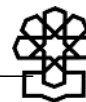
برخی نتایج این جنگ شبیه‌سازی شده عبارتند از:

- لابی اسرائیل در واشنگتن به دلیل حمله بدون اطلاع به ایران، حداقل در میان‌مدت به شدت تضعیف می‌شود.

- دامنه درگیری‌های نظامی در سطوح منطقه‌ای افزایش می‌یابد. علاوه بر هدف قرار گرفتن نیروهای آمریکایی در افغانستان و حمله به اسرائیل از طریق حزب‌الله و حماس، دولت‌های سازشکار عربی شدیداً مورد فشار افکار عمومی قرار می‌گیرند.

- فرماندهان نظامی اسرائیل بر این باورند شاید بتوانند تأسیسات هسته‌ای ایران را تخریب کنند، اما نمی‌توانند بر علم و فناوری ایرانی‌ها غلبه کنند؛ زیرا ایران به طرز هوشمندانه‌ای دانشمندان خود را در تمامی شهرها پراکنده کرده تا به محض اتمام جنگ، بازسازی تأسیسات را با همت مضاعف از سر بگیرد.

با بسته شدن تنگه هرمز، اقتصاد جهانی به شدت آسیب خواهد دید. به هر حال، ایرانی‌ها با گذشت زمان به شرایط تحریم عادت کرده‌اند؛ اما آسیب‌های اقتصادی برای منطقه و جهان

طراقت‌فرساتر از آن است که بتوان تصور کرد.

پل راجرز، کارشناس مسائل هسته‌ای از دانشگاه آکسفورد، بعد دیگری را هم بر شدت آسیب‌ها می‌افزاید. وی بر این باور است بمباران تأسیسات هسته‌ای ایران می‌تواند به انتشار وحشتناک تشعشعات هسته‌ای در سواحل غربی خلیج فارس، کویت، عربستان، بحرین، قطر و امارات منجر شود.^۱ برخی کارشناسان غربی ادعان می‌کنند به دلیل عبور نزدیک به ۴۰ درصد نفت مورد نیاز جهان از تنگه هرمز، بسته شدن آن می‌تواند امنیت انرژی و اقتصادی کشورهای منطقه و برخی قدرت‌های فرامنطقه‌ای را با چالش مواجه کند. این امر در شرایطی که بحران‌های اقتصادی اروپا و آمریکا را فراگرفته باشد، می‌تواند موجبات تصاعد و تشدید آسیب‌پذیری کشورهای غربی را فراهم کند. مخالفان این طرح شبیه‌سازی معتقدند صرف‌نظر از اینکه سناریوهای جنگ آینده علیه ایران، حقیقی یا خیالی باشند، نمی‌توان ایران را هم‌وزن عراق دانست؛ زیرا منابع قدرت سخت و نرم ایران هم‌ردیف عراق دوره صدام نیست. ایران کارت‌های برنده قدرتمندی در منطقه دارد که می‌تواند به راحتی معادلات بازی را تغییر دهد. به‌ویژه پس از خیزش مردم خاورمیانه و شمال آفریقا که بیشتر بر تفکرات اسلام‌خواهی و استبدادستیزی مبتنی است، طراحان جنگی آمریکا و اسرائیل باید با ملاحظات بیشتری به سمت طرح‌ریزی اقدام جنگی علیه جمهوری اسلامی ایران مبادرت کنند.

۳-۴. بنیاد هریتیج

«جیمز فیلیپس»^۲ از کارشناسان میز مطالعات خاورمیانه بنیاد هریتیج از پژوهشگرانی است که به شبیه‌سازی ابعاد مختلف تهاجم نظامی اسرائیل به ایران پرداخته است.^۳ بنیاد هریتیج در سپتامبر ۲۰۰۷ با تشکیل کارگروه مطالعاتی به ریاست «جیمز کارافونو»^۴ استاد سابق دانشگاه جنگ وست‌پوینت و در یک بازه زمانی چهارماهه، به «شبیه‌سازی کامپیوتری»^۵ حمله به ایران و بحران انرژی حاصل از آن پرداخت. در این کارگروه مطالعاتی، تیمی از بهترین کارشناسان مسائل نظامی، اقتصادی، سیاسی، مالی و تروریسم حضور داشتند. نام این طرح «اگر ایران به بحران انرژی دامن زند» بود که در آن شبیه‌سازان به سناریوپردازی احتمالات مختلف و نحوه مقابله با آسیب‌ها و تهدیدات احتمالی در ۶ روز اول پرداخته‌اند:^۶

1. Paul Rogers, Military action against Iran: Impact and Effects , Oxford University, <http://www.normangirvan.info/rogers-military-action-against-iran/>

2. James Phillips

3. An Israeli Preventive Attack on Iran's Nuclear Sites www.heritage.org , 15 Jan, 2010.

4. James Carafono

5. Computerized Simulation

6. Heritage Foundation playing war games, http://swampbubbles.com/heritage_foundation_playing_war_games, Sep 2007.

- مرحله اول با گسترش دامنه و عمق تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل آغاز می‌شود.

- مرحله دوم ایران با یک اقدام تلافی‌جویانه از معاهده منع تکثیر تسلیحات اتمی خارج می‌شود.

- مرحله سوم بمباران مراکز هسته‌ای، نظامی و پدافند هوایی ایران در حجم گسترده‌ای آغاز می‌شود، اما تأسیسات نفتی از این حمله مصون می‌مانند.

- مرحله چهارم ایران صدور نفت بر روی کشورهایی که متهم به همراهی با آمریکا هستند را می‌بندد.

- مرحله پنجم اقدامات تلافی‌جویانه ایران در چندین جبهه به‌ویژه در افغانستان پیگیری می‌شود.

- مرحله ششم حمله به نفتکش‌ها و تهدید امنیت تنگه هرمز توسط موشک‌های زمین به آب و زیردریایی‌های روسی «کیلو»^۱؛ زیرا این نوع زیردریایی‌ها به موتورهای مجهز هستند که آنها را در شمول کم‌صداترین زیردریایی‌های دنیا قرار داده و ردیابی آنها مشکل است.

مدل کامپیوتری که برای این بازی جنگ تهیه شده حکایت از آن دارد که در صورت انسداد تنگه هرمز، قیمت نفت به دو برابر افزایش خواهد یافت. در شبیه‌سازی بنیاد هریتیج، سناریوهای بهترین و بدترین حالت در نظر گرفته شده‌اند. آمریکا در یک دوره ۶۰ روزه پس از آغاز بحران با آزادسازی ذخایر نفت خود، استفاده از نیروی نظامی، بازگشایی حوزه نفتی آلاسکا و کاهش تعرفه سوخت اتانول، تلاش می‌کند آسیب‌های جنگ به‌ویژه در بخش انرژی را تا حد زیادی متعادل کند.

گزارش بنیاد هریتیج نشان می‌دهد یکی از مهمترین اهداف واشنگتن برای مهار ایران هسته‌ای آن است که آنقدر دامنه تحریم شدید شود که ایران به خروج از پیمان منع گسترش تسلیحات اتمی ترغیب شود. همین گزارش نشان می‌دهد آمریکا چگونه آماده می‌شود در صورت خروج تهران از این معاهده، گام بعدی را برای مشروعیت‌بخشی و همراه‌سازی سایر بازیگران با گزینه تهاجم نظامی به ایران بردارد.

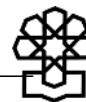
۳-۵. طرح مرکز پژوهشی سابان وابسته به مخزن فکری بروکینگز

تهدید نظامی ایران توسط رژیم صهیونیستی از موضوعاتی است که مراکز امنیتی و استراتژیک غربی برای پیش‌بینی آن، اقدام به شبیه‌سازی کرده‌اند. یکی از این مخازن پژوهشی «مرکز سابان در امور سیاستگذاری خاورمیانه»^۲ است که از نهادهای مطالعاتی وابسته به موسسه بروکینگز و از مؤسسات پژوهشی فعال در حوزه آینده‌پژوهی جنگ‌های مجازی است. این مرکز در ۱۴ دسامبر ۲۰۰۹ کارگروه مطالعاتی را به ریاست «کنث ام. پالک»^۳ با عنوان «ازیراک: شبیه‌سازی بحران تهاجم

1. Kilo class Submarine

2. the Saban Center for Middle East Policy of The Washington-Based Brookings Institution

3. Kenneth M. Pollack

هوایی اسرائیل به برنامه‌های هسته‌ای ایران» تشکیل داد و در آن پیامدهای نظامی – سیاسی حمله اسرائیل به تأسیسات اتمی ایران را بررسی کرد.^۱

شکل ۱. کارشناس شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران در مرکز پژوهشی برکینگز

«کنث ام پالک» مدیر بخش خلیج فارس، خاور نزدیک و آسیای جنوبی شورای امنیت ملی و تحلیلگر اسبق سازمان جاسوسی مرکزی آمریکا؛ معاونت پژوهشی مرکز سابان را برعهده دارد. دو کتاب «مسیری خارج از صحرا: استراتژی بزرگ آمریکا در خاورمیانه»^۲ و «معمای فارسی: نبرد بین ایران و آمریکا»^۳ از آخرین آثار پژوهشی کنث پالک در خصوص جمهوری اسلامی ایران است. در این شبیه‌سازی حوادثی که اتفاق می‌افتد، به شدت تحت تأثیر تفکر آمریکایی – صهیونیستی است و تأثیر خود را در تصمیمات اتخاذ شده توسط تیم ایران را به خوبی نشان می‌دهد. با وجود اینکه نتیجه بازی تحت تأثیر همین تفکر قرار گرفته ولی سرانجام ماجراجویی علیه ایران چنان مبهم و پیچیده خواهد بود که هیچ‌یک از کارشناسان به صراحت گزینه تهاجم نظامی را پیشنهاد نمی‌کند. در شبیه‌سازی مرکز سابان، رفتار واکنشی سه بازیگر فرضی زیر مورد بررسی قرار گرفت:

بازیگر فرضی اول - شورای امنیت ملی آمریکا متشکل از ده نفر از صاحب‌نظران و مقام‌های عالی‌رتبه نظامی - دفاعی ایالات متحده،

بازیگر فرضی دوم - کابینه اسرائیل شامل ۱۲ نفر از کارشناسان اسرائیل که ارتباط نزدیکی را با مقام‌های عالی‌رتبه رژیم صهیونیستی دارند،

بازیگر فرضی سوم - شورای عالی امنیت ملی ایران شامل ۱۲ نفر از کارشناسان میز مطالعات ایران در مراکز پژوهشی آمریکا یا شهروندانی که چندین بار به ایران سفر کرده یا چندین سال در

1. Kenneth M. Pollack , Oziraq Redux : A Crisis Simulation of an Israeli Strike on the Iranian Nuclear Program ,February 2010 , http://www.brookings.edu/reports/2010/02_iran_israel_strike_pollack.aspx
2. A Path Out of the Desert: A Grand Strategy for America in the Middle East
3. The Persian Puzzle: The Conflict Between Iran and America

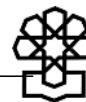
ایران اقامت داشته‌اند.

این شبیه‌سازی در دهم نوامبر ۲۰۱۱ توسط «مرکز کارنگی در مسکو»^۱ منتشر شد.

سازمان‌دهندگان شبیه‌سازی یا گروه کنترل قبل از آغاز شبیه‌سازی به تیم‌های ایران و آمریکا اعلام کردند که بازی طی یک بحران و قبل از حمله اسرائیل آغاز خواهد شد. با این‌حال، گروه کنترل معتقد بود در دنیای واقعی اسرائیل بدون اعلان قبلی به آمریکا یا هشدار جدی به ایران، حمله را آغاز خواهد کرد. بنابراین تصمیم گرفته شد بازی با ارائه گزارش به هر سه تیم در مورد حملات گسترده اسرائیل به ایران آغاز شود. این شبیه‌سازی با رویکرد گمانه‌زنی پیرامون سناریوهای پس از شکست احتمالی مذاکرات ایران با گروه ۵+۱ و ناکارآمدی تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل انجام شد. در این شبیه‌سازی گروه کنترل تصمیم گرفت که اسرائیل هیچ اطلاعی پیرامون آغاز حمله به آمریکا ندهد. در ابتدا بسیاری از اعضای تیم آمریکا از اینکه اسرائیل در مورد این حمله به آمریکا خبر نداده بود عصبانی شدند. با این‌حال و در طی فرآیند شبیه‌سازی، تیم آمریکا نشان داد اگر اسرائیل در مورد آغاز این حمله به واشنگتن اطلاع می‌داد، از اسرائیل خواسته می‌شد حمله را فوراً متوقف کند. حتی برخی اعضای تیم بدین امر نیز اشاره کردند که عدم اطلاع‌رسانی اسرائیل به آمریکا باعث می‌شود آمریکا ادعا نماید اطلاعی از آغاز حمله نداشته است. در نهایت بسیاری از اعضای تیم آمریکا بدین نتیجه رسیدند که اگر اسرائیل به آمریکا اطلاع می‌داد، اما خواسته آنها برای توقف حمله اجابت نمی‌شد، عصبانیت و رنجش بیشتری پدید می‌آمد. در نتیجه بسیاری از اعضای تیم احساس کردند رهیافت اسرائیلی‌ها واقع‌گرایانه بوده است.

گروه کنترل تصمیم گرفت حمله مذکور را تا جایی که امکان دارد موفقیت‌آمیز قلمداد کند و همچنین این فرض را نیز در نظر بگیرد که اسرائیل دارای سلاح‌هایی است که می‌تواند به عمق تأسیسات هسته‌ای زیرزمینی ایران نفوذ کرده و آنها را نابود سازند.

از همان ابتدا آمریکا و اسرائیل در برابر موقعیت به‌وجود آمده، دو رهیافت متفاوت را اتخاذ کردند. این امر باعث شد تنش بسیار زیادی بین آنان در طی شبیه‌سازی به‌وجود آید. تیم اسرائیلی بر این باور بود که حمله اسرائیل این فرصت را برای غرب پدید آورده که ایران را تحت فشار گذاشته و موجبات تضعیف نظام جمهوری اسلامی ایران را فراهم کند، اما تیم آمریکا باور داشت اسرائیل در را بر روی مسائل و مشکلات وخیم‌تر باز کرده و آمریکا باید این در را هرچه زودتر ببندد. بنابراین وقتی که اسرائیلی‌ها سعی می‌کردند فهرستی از ایده‌های خلاقانه را برای موفقیت هرچه بیشتر حمله ارائه کنند، اعضای تیم آمریکا به آنها گفتند که حمله به ایران آشفتگی زیادی پدید آورده و بهتر است آنها به کناری بنشینند تا آمریکا موضوع را فیصله دهد.

تیم آمریکا به هیچ وجه مایل نبود واشنگتن به طور ناخواسته به درگیری با ایران کشیده شود، اما در عین حال به دفاع از اسرائیل متعهد است و بلافاصله تحرکاتی چند برای عملی ساختن این وعده انجام می‌دهد. واشنگتن علاوه بر تحویل ضد موشک‌های پاتریوت و ناوهای جنگی به اسرائیل، مرکز کنترل و فرماندهی مشترک را تشکیل می‌دهد تا تیم‌های دفاع هوایی آمریکا و اسرائیل را در یک شبکه گردهم آورد. تیم اسرائیل حداقل در ابتدای ماجرا این شرایط را پذیرفت؛ حتی در شرایطی که هدف موشک‌های ایرانی و راکت‌های حزب‌الله (و تعداد محدودی راکت حماس) قرار گرفت. تیم اسرائیل یک سری عملیات‌های پنهانی از قبل طراحی شده علیه اهداف ایرانی انجام داد، اما به غیر از این موارد که قبل از آغاز حمله اصلی شروع شده بودند، اقدامات دیگری انجام نمی‌داد و ضربات را تحمل می‌کرد.

در این حین تیم آمریکا تمام تلاش خود را به کار می‌گیرد تا با تیم ایرانی ارتباط برقرار کند. چنین به نظر می‌رسید که هدف از این تلاش‌ها ایجاد یک آتش‌بس باشد؛ با این حال، برخی اعضای تیم آمریکا تصریح کردند، آمریکا می‌تواند از این شرایط بحرانی غیرمعمول برای ترمیم روابط با تهران استفاده کند. در همین راستا تیم آمریکا در پیام‌های گوناگونی که از طریق مجاری متنوع و به‌طور همزمان برای تیم ایرانی می‌فرستد به آنها اعلام می‌کند واشنگتن از این حمله خبری نداشته و در آن شرکت نکرده است. تیم آمریکایی همسو با ارسال سیگنال‌هایی برای مذاکره با ایران، از اسرائیل خواهد خواست عملیات‌های نظامی خود را متوقف کند. تیم آمریکا اظهار امیدواری می‌کند با دیپلمات‌های ایران برای دستیابی به یک آتش‌بس همه‌جانبه ارتباط برقرار سازد.

برخی اعضای هر دو تیم آمریکا و اسرائیل در روند شبیه‌سازی تصریح کردند استراتژی اسرائیل ورود به جنگی است که می‌داند آمریکا مجبور به پایان بخشیدن به آن است. از طرفی تیم ایران از حمله بی‌جهت اسرائیل به شدت عصبانی و تحریک شده و اقدامات تلافی‌جویانه‌ای را به‌منظور آسیب‌رسانی به اسرائیل اتخاذ می‌کند. پرتاب تعدادی موشک بالستیک به مرکز تحقیقات هسته‌ای دایمونا و پایگاه‌های هوایی اسرائیل، درخواست از حزب‌الله و حماس برای پرتاب راکت به مراکز پرجمعیت اسرائیل؛ پرتاب موشک به مراکز پالایشگاهی عربستان و تلاش برای تحریک شیعیان این کشور در استان‌های شیعه‌نشین برخی از این اقدامات هستند. تیم ایرانی همچنین تصمیم می‌گیرد بلافاصله بعد از حمله اسرائیل از معاهده منع اشاعه تسلیحات اتمی خارج شود و حملاتی را علیه منافع آمریکا و اسرائیل در اروپا انجام دهد.

تیم ایرانی به این نتیجه رسید که عبور هواپیماهای اسرائیلی از فراز حریم هوایی عربستان برای حمله به ایران نشان‌دهنده تبانی اسرائیل و عربستان است. تیم ایرانی احتمال می‌دهد بدون مواجهه با حمله نظامی آمریکا می‌تواند به اهداف نفتی عربستان حمله کند. تیم ایران سعی می‌کند خطوط قرمز آمریکا را بسنجد، البته تیم آمریکا احتمال می‌دهد حکومت ایران در مورد حمله به اهداف نفتی

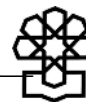
عربستان محتاطانه‌تر عمل کند.

واکنش تیم ایران در شبیه‌سازی، می‌تواند بیانگر اقداماتی باشد که سیاستگذاران ایرانی در فضای واقعی انجام می‌دهند. دولت آمریکا باید این احتمال را در نظر بگیرد که در صورت حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران و نابودی کامل آنها، ممکن است ایران واکنش بسیار شدیدی از خود نشان دهد. علاوه بر این، واکنش شدید ایران به چنین حمله‌ای می‌تواند حامل این پیام باشد که تأسیسات هسته‌ای این کشور به شدت آسیب دیده‌اند. عکس این مطلب نیز صحیح است، یعنی واکنش محتاطانه تهران به این معنی خواهد بود که حملات اولیه آسیب‌چندانی به تأسیسات اتمی ایران وارد نکرده و تهران از انجام عملیات‌های واکنشی که ممکن است باعث نابودی کامل تأسیسات شود، اجتناب می‌کند. به عقیده تیم ایران، پیام‌هایی که از تیم آمریکا دریافت می‌شود، بالاخص تمایل آنها برای مذاکره مستقیم، خویشتنداری آمریکا و نبود حملات نظامی بیشتر اسرائیل (در پاسخ به درخواست‌های آمریکا) نمایانگر ضعف یا امتناع از منازعه با ایران است. چندین نفر از اعضای تیم ایران بر این باور بودند که این رفتار آمریکا مبین این واقعیت است که آنها به شدت از ورود به یک منازعه دیگر گریزان هستند.

تیم اسرائیل در روند شبیه‌سازی متوجه می‌شود موقعیت اسرائیل به‌طور فزاینده‌ای دردناک و نامطمئن است. ایران تعدادی موشک بالستیک شهاب ۳ را به سوی اسرائیل پرتاب می‌کند. هرچند تلفات این حملات زیاد نیست، اما رسانه‌ها به شدت رژیم دولت اسرائیل را به دلیل تحلیل بردن قدرت بازدارندگی اسرائیل تحت فشار قرار می‌دهند. با این حال، حملات موشکی حزب الله اهمیت بیشتری دارد. این حملات که با آهنگ رشد آهسته‌ای افزایش می‌یابند شامل پرتاب صدها راکت کوتاه‌برد هستند که هر روز به مناطق شمالی اسرائیل پرتاب می‌شوند. اگرچه این راکت‌ها تلفات انسانی زیادی را به وجود نمی‌آورند ولی اقتصاد اسرائیل را کاملاً زمین گیر می‌کنند. همان‌گونه که یکی از اعضای تیم اسرائیل به همکار خود در تیم آمریکا گفت: «یک‌سوم مردم ما در پناهگاه‌ها زندگی می‌کنند. به همین ترتیب، صدها هزار اسرائیلی به‌طور موقت حیفا و تل‌آویو را ترک می‌کنند و این عمل زیان‌های اقتصادی به مراتب بیشتری از آسیب واقعی موشک‌ها به بار آورد.» اسرائیل نیز آمریکا را تحت فشار قرار می‌دهد یا خود اقدامی کند یا به اسرائیل اجازه حملات متقابل به حزب‌الله را بدهد. چند روز پس از حمله اولیه، تیم اسرائیل چراغ سبز حمله به حزب‌الله را از طرف واشنگتن دریافت می‌کند. متعاقب آن تیم اسرائیل دستور می‌دهد یک حمله هوایی ۴۸ ساعته علیه لبنان انجام شود؛ نیروهای ویژه نیز عملیاتی برق‌آسا را انجام می‌دهند تا عملیات‌های موشکی را متوقف یا کاهش دهند.

این شبیه‌سازی نشان داد اگر یک نخست‌وزیر اسرائیلی بالاخص از طیف دست راستی، فرمان حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران را صادر نماید باید خود را برای انجام عملیات‌های نظامی بزرگ در لبنان و غزه آماده کند.

نتایج شبیه‌سازی مرکز مطالعاتی سابان عبارت بودند از:

- احتمال تهاجم هوایی اسرائیل به تأسیسات هسته‌ای ایران بدون هماهنگی یا اطلاع‌رسانی به ایالات متحده وجود دارد، زیرا تیم اسرائیل ارزیابی می‌کند آمریکا ناچار است وارد جنگ شده یا برای پایان بخشیدن به آن اقدامات لازم را انجام دهد.
- اسرائیل به دلیل در اختیار داشتن «بمب‌های نفوذگر ضدبتونی»^۱ نزدیک به نیمی از تأسیسات هسته‌ای زیرزمینی ایران را منهدم می‌کند.
- هر نوع جرقه حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران بروز واکنش‌های زنجیره‌ای و گسترش سریع شعله‌های ناامنی به کل منطقه را موجب می‌شود.
- واشنگتن به دلیل تعهد به دفاع از امنیت اسرائیل، ناخواسته وارد بازی جنگ شده و برای خنثی‌سازی حملات تلافی‌جویانه موشکی ایران، سامانه‌های موشکی پیشرفته پاتریوت و ناوهای دریایی مجهز به سامانه راداری ایجیس را در دریای مدیترانه و خلیج فارس مستقر می‌کند.
- اسرائیل جدا از مراکز هسته‌ای؛ تأسیسات صدور نفت، گاز و مراکز فرماندهی جمهوری اسلامی ایران را نیز هدف قرار می‌دهد.
- اسرائیل انجام عملیات پنهانی علیه برخی اهداف در داخل ایران که توسط تهاجم موشکی قابل انهدام نیستند را در دستور کار قرار می‌دهد.
- واشنگتن به صورت غیرمستقیم پیام آتش‌بس را به ایران می‌دهد و ادعا می‌کند از حمله اسرائیل اطلاعی نداشته است.
- رایزنی آمریکا برای ارتباطی با ایران می‌تواند به حل‌وفصل برخی اختلافات و ترمیم روابط بین ایران و آمریکا منجر شود.
- جمهوری اسلامی ایران همسو با اهداف نظامی، جنبش‌های اسلامی را نیز در سطوح منطقه‌ای فعال کرده و شیعیان شرق عربستان را برای حمله به منافع آمریکا ترغیب می‌کند.
- جمهوری اسلامی ایران خروج خود از پیمان منع گسترش تسلیحات اتمی را اعلام می‌کند.
- اسرائیل به دلیل در تیررس بودن در برابر موشک‌های شهاب، با بحران مهاجرت و بحران اقتصادی مواجه می‌شود.
- اسرائیل به منظور مقابله با حملات موشکی حزب‌الله، حمله به مراکز مقاومت در جنوب لبنان را آغاز و نیروهای ویژه خود معروف به «بلیتز» را وارد لبنان می‌کند.
- ایالات متحده به بهانه تضمین امنیت تنگه هرمز، ناوهای خود را به خلیج فارس اعزام می‌کند. همزمان با تصاعد درگیری‌ها، واشنگتن پیشنهاد مذاکره با ایران را می‌دهد و در ازای ارائه برخی امتیازات، نه تنها از گسترش و بروز یک جنگ تمام‌عیار اجتناب می‌شود، بلکه توان هسته‌ای ایران نیز

چندین سال به عقب خواهد افتاد.

- احتمال استقرار سامانه موشکی متحرک ایجیس افزایش می‌یابد. در این طرح بر روی ناوهای ایجیس رادارهای پیشرفته نصب می‌شوند که قادر به انهدام و رهگیری موشک‌هایی تا برد ۲۰۰۰ کیلومتر هستند.^۱

شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران در مرکز سابان، مخالفت برخی دولتمردان آمریکایی را نیز به همراه داشت. برای مثال «لئون پانه‌تا»^۲ وزیر دفاع آمریکا طی سخنانی که در این مخزن فکری به تاریخ ۱۸ نوامبر ۲۰۱۱ (۲۷ آبان‌ماه ۱۳۹۰) انجام داد، دلایل زیر را برای مخالفت با طرح سابان مطرح کرد:

- اقدام نظامی، برنامه هسته‌ای ایران را حداکثر تا دو سال به تعویق می‌اندازد،
- یک حمله خارجی، نظام ایران را از درون مستحکم‌تر می‌کند،
- تهاجم نظامی، آمریکایی‌ها را در عرصه بین‌المللی در جایگاه متهم قرار می‌دهد.
- پیامدهای جدی اقتصادی این جنگ به‌ویژه در دورانی که اقتصاد اروپا و آمریکا متزلزل است، بالا خواهد بود.

- تشدید وخامت اوضاع در منطقه، بستر شکل‌گیری تقابل و گسترش مناقشه را موجب می‌شود.^۳
برخی مقام‌های عالی‌رتبه رژیم صهیونیستی نیز بر ناکارآمدی گزینه نظامی اذعان کرده‌اند. برای مثال «مایر داگان»^۴ رئیس اسبق سازمان جاسوسی اسرائیل در ۶ می ۲۰۱۱ (۱۶ می ۲۰۱۱) هرگونه تصمیم اسرائیل برای حمله هوایی به ایران را اقدامی احمقانه توصیف کرد.^۵

۳-۶. شبیه‌سازی نیروی هوایی آمریکا برای تهاجم نظامی به ایران

نیروی هوایی آمریکا واحدی با عنوان «آژانس طراحی مدل و شبیه‌سازی نیروی هوایی ایالات متحده»^۶ را تأسیس کرده که یکی از رسالت‌های آن شبیه‌سازی پیامدهای تهاجم نظامی به کشورهای مخالف همچون ایران است.^۷ در این میان برخی مراکز پژوهشی نیز که ارتباط تنگاتنگی را با پنتاگون دارند، به نیروی هوایی کمک می‌کنند در همین ارتباط نیروی هوایی ارتش آمریکا در ۲۲ ژوئن ۲۰۱۱ با مشارکت «مرکز سیاست‌های دفاعی و امنیت بین‌الملل رند»^۸، تهاجم نظامی به ایران را شبیه‌سازی کرد.

1. Kenneth M. Pollack, "Oziraq Redux: A Crisis Simulation of an Israeli Strike on the Iranian Nuclear Program", The Saban Centre, February 2010, <http://www.brookings.edu/>

2. Leon Panetta

3. Panetta Warns Israel On Consequences Of Iran Military Strike, www.foxnews.com/, 18 Nov 2011.

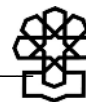
4. Meir Dagan

5. Israeli Strike on Iran Would Be 'Stupid,' Ex-Spy Chief Says

6. Air Force Agency for Modelling & Simulation

7. <http://www.afams.af.mil/>

8. RAND International Security and Defense Policy Center

شکل ۲. بروس بنت مسئول طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران در مرکز رند

هرچند جغرافیای دفاعی ایران شرایط خاص خود را دارد، با این وجود آمریکا در روند شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران، از تجربیات پنتاگون در جنگ‌های گذشته همچون رفتار عراق در عملیات طوفان صحرا نیز استفاده کرد که از مصادیق آن می‌توان به پرتاب موشک‌های اسکاد عراق به فلسطین اشغالی و بندر ظهران عربستان اشاره کرد.

منتقدان به این طرح بر این باورند که نیروی هوایی آمریکا در ارزیابی‌های خود روند تحولات بیداری اسلامی، توان بالای موشک‌های بالستیک متعارف ایران، نفوذ ایران در برخی جنبش‌های مقاومت شیعه و سنی مانند حزب‌الله و حماس و خلأ اطلاعاتی در خصوص موقعیت دقیق تأسیسات اتمی و سامانه‌های پدافندی را لحاظ نکرده است، درحالی که هرکدام از این عوامل می‌تواند نتایج شبیه‌سازی را تحت تأثیر قرار دهد.

مهمترین نتایج شبیه‌سازی مرکز رند عبارت بودند از:

- استقرار سامانه‌های موشکی پاتریوت و ناوهای مجهز به ایجیس،
- تقویت پایگاه‌های نظامی آمریکا در اقیانوس هند،
- بازتعریف فعالیت‌های اطلاعاتی همچون پرواز هواپیماهای بدون سرنشین یا عکسبرداری ماهواره‌ای با هدف مختصات‌یابی دقیق مراکز راهبردی و تحرکات نیروهای مسلح ایران،
- تفاوت شکلی و ماهوی حمله اسرائیل به ازیراک در قیاس با مراکز اتمی ایران،
- براساس نتایج شبیه‌سازی مرکز رند که به سفارش نیروی هوایی آمریکا انجام شد، برخی تفاوت‌های حمله نظامی به رآکتور هسته‌ای ازیراک و تأسیسات هسته‌ای ایران عبارتند از:
 - برعکس ایران، اطلاعات جاسوسی اسرائیل از مکان دقیق رآکتور ازیراک، کافی و قابل اعتماد بود،
 - صدام حسین درگیر جنگی تمام‌عیار با جمهوری اسلامی ایران بود و توان تلافی را نداشت،
 - با توجه به نفوذ و قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران در میان جنبش‌های اسلامی منطقه، هرگونه مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم اسرائیل، می‌تواند تهدیدهای امنیتی مهمی را برای این رژیم به‌وجود آورد،
 - دانش فنی ایران در قیاس با عراق سال ۱۹۸۱ بسیار جلوتر است و احتمال بازسازی

قابلیت‌های هسته‌ای این کشور وجود دارد.^۱

- جمهوری اسلامی ایران، بخشی از بازدارندگی دفاعی خود را بر دکترین دفاع نامتقارن علوی متمرکز کرده است.

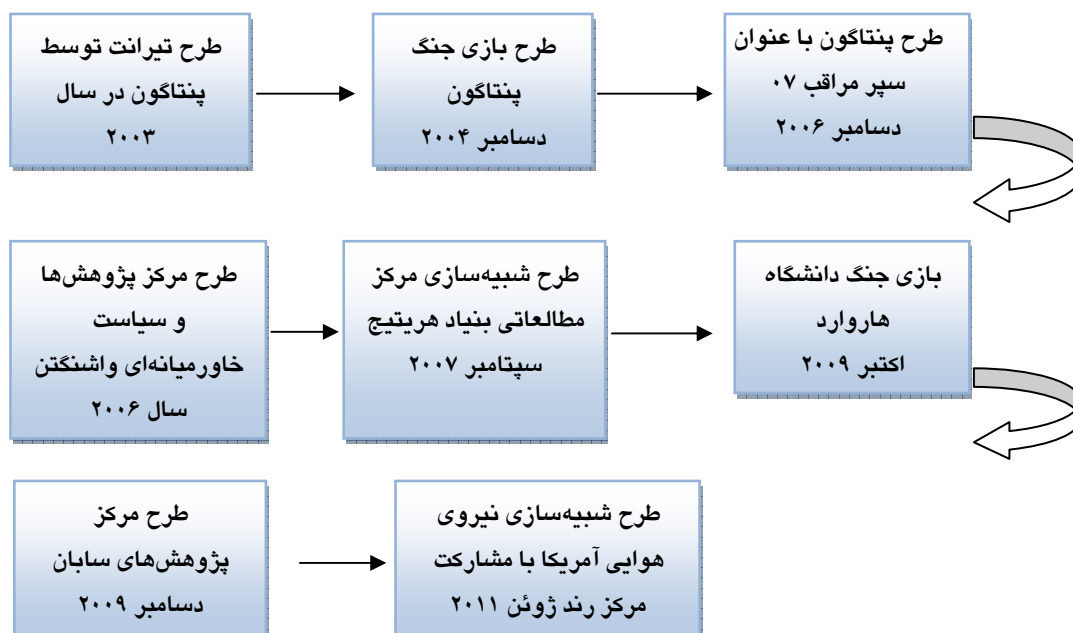
- این احتمال وجود دارد تأسیسات هسته‌ای اسرائیل، در اقدامی مقابله به مثل مورد حمله قرار گیرند، هرچند اسرائیل پدافند قدرتمندی برای حفاظت از این تأسیسات مستقر کرده، اما در مقابل پرتاب انبوه غیرقابل پیش‌بینی موشک که از جهت‌های مختلف می‌آیند، آسیب‌پذیری آن نیز افزایش می‌یابد.

- تأسیسات هسته‌ای ایران مانند ازیراک عراق مجتمع و متراکم نیست، بلکه مجموعه‌هایی گسترده در نقاط مختلف کشورند و بعضاً در اعماق زمین و دامنه کوه‌ها در حصار موشک‌ها و سیستم‌های ضد هوایی قرار دارند.

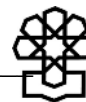
گفتار چهارم - جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

یکی از ارکان آینده‌پژوهی دفاعی، شبیه‌سازی محیط‌های فرضی دفاعی، امنیتی و سیاسی است. در این راستا مهمترین طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران که در مراکز پژوهشی و نهادهای دفاعی ایالات متحده انجام شده‌اند عبارتند از:

شکل ۳. طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران

1. Gawdat Bahgat, "Nuclear Proliferation: The Islamic Republic of Iran", Iran Studies, Volume 31, 3 September 2006, pp.307-327.

همزمان با افزایش طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به جمهوری اسلامی ایران، برخی قانونگذاران آمریکا با نزدیک شدن به انتخابات ریاست‌جمهوری و میان‌دوره‌ای کنگره مورخ ۶ نوامبر ۲۰۱۲ و با هدف جلب حمایت لابی‌های اسرائیل، تحرکات پارلمانی خود علیه جمهوری اسلامی ایران را افزایش داده‌اند که بیشتر دارای بار روانی است که از مصادیق آن می‌توان به تهیه پیش‌نویس قطعنامه ۲۷۱ توسط ۴۵ نفر از نمایندگان مجلس آمریکا و ارائه چراغ سبز لازم برای حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران اشاره کرد. در این قطعنامه تصریح شده اگر مذاکرات اتمی در مدت‌زمان معقولی به نتیجه نرسد، حمله هوایی اسرائیل توجیه‌پذیر است. همزمان با طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران، لابی‌های اسرائیل در سطوح رسانه‌ای نیز تحرکات خود برای تداعی آستانه‌زمان حمله به ایران را افزایش داده‌اند که مهمترین مصادیق آن در سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۱۱ براساس جدول عبارتند از:

جدول آماج عملیات روانی اسرائیل بین سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۱۱

عنوان خبری	نام روزنامه یا سایت	تاریخ	
نشانه‌های حمله اسرائیل به ایران محتمل است	The Globe and Mail	۴ نوامبر	۲۰۱۱
در اسرائیل، زمزمه‌های حمله به ایران افزایش می‌یابد	Agence France Presse	۳ نوامبر	
فرانسه: ایران با ادامه توسعه برنامه هسته‌ای خود، خطر حمله را به جان می‌خورد	Haaretz	۲۸ سپتامبر	
اوباما بمب‌های سنگرکوب به اسرائیل می‌فروشد	USA Today	۲۶ سپتامبر	
نخست‌وزیر اسرائیل: حمله به ایران الزامی است	The Associated Press	۳۰ می	
رئیس سابق موساد: بمباران ایران توسط اسرائیل حماقت است	Ottawa Citizen	۹ می	
باراک: ایران از بمب هسته‌ای علیه اسرائیل استفاده نخواهد کرد	Agence France Presse	۵ می	
نخست‌وزیر اسرائیل: سه سال است که ایران درحال ساخت بمب است	Agence France Presse	۲۹ دسامبر	۲۰۱۰
آیا ابتدا اسرائیل یا آمریکا به ایران حمله خواهند کرد؟	The Washington Times	۶ دسامبر	
ضرب‌الاجل اسرائیل برای حمله به ایران هسته‌ای	The Australian	۳۰ نوامبر	
اسرائیل می‌تواند بدون کمک آمریکا به ایران حمله کند	Agence France Presse	۲۹ نوامبر	
آیا واقعاً احتمال حمله اسرائیل به ایران در تابستان آینده وجود دارد؟	The Christian Science Monitor	۱۲ آگوست	
اسرائیل مزایای حمله مستقل به ایران را بررسی می‌کند	Wall St Journal	۲۱ آوریل	

یکی دیگر از موارد قابل تأمل، تأکید مخازن فکری اسرائیل به لزوم هماهنگی با واشنگتن برای انجام هرگونه عملیات نظامی علیه ایران است. برای مثال «مؤسسه مطالعات امنیت ملی»^۱ رژیم صهیونیستی که تأثیر بالایی را بر نهادهای اطلاعاتی و نظامی اسرائیل دارد، در ژانویه ۲۰۱۲ دومین شبیه سازی خود را با عنوان «انهدام تسلیحات اتمی ایران و تأثیر آن بر خاورمیانه»^۲ انجام داد. اولین شبیه سازی در اکتبر ۲۰۱۱ انجام شده بود. در هر دو شبیه سازی نتیجه گرفته شد هرگونه حمله اسرائیل به مراکز اتمی ایران بدون هماهنگی قبلی با واشنگتن، آسیب جدی را به روابط این رژیم با ایالات متحده وارد خواهد کرد و پیشنهاد شده به جای مواجهه نظامی مستقیم با ایران از ظرفیت سایر بازیگران همچون انعقاد موافقتنامه های دفاعی با ناتو نیز استفاده شود.^۳ از طرفی افزایش مطالعات مرتبط با شبیه سازی تهاجم نظامی به ایران دارای بازخورد روانی - رسانه ای نیز می باشند. زیرا واشنگتن این پیام را به روسیه و چین می دهد که اگر تهران از فعالیت های هسته ای خود منصرف نشود، گزینه نظامی را دستور کار قرار می دهد. به عبارتی آمریکا تهدید نظامی می کند تا روند اجماع سازی در گزینه تحریم یا دستیابی به تفاهم در مذاکرات ایران با گروه ۵+۱ را هموارتر کند.

نکته قابل تأمل دیگر، ترس رژیم صهیونیستی از موشک های بالستیک ایران و موشک های کوتاه برد حزب الله است و به خوبی می توان علائم آن را در طرح های شبیه سازی رژیم صهیونیستی مشاهده کرد که مهمترین موارد آن عبارتند از:

- شبیه سازی وزارت جنگ اسرائیل در ژانویه ۲۰۱۲ با محوریت روش های همکاری با ایالات متحده برای استقرار سامانه مشترک دفاع موشکی در برابر حملات تلافی جویانه موشکی ایران،
- شبیه سازی پیامدهای حمله به تل آویو، تبعات آن و نحوه واکنش اسرائیل به آن در ۳ نوامبر ۲۰۱۱،
توصیه می شود جمهوری اسلامی ایران به منظور بازدارندگی حداکثری در قبال بازی های جنگی آمریکا، اقدامات ذیل را مورد توجه قرار دهد:

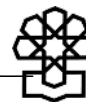
۱-۴. تقویت کارگاه مطالعاتی دانش شبیه سازی در وزارت دفاع و ستاد کل نیروهای مسلح

اکثر شبیه سازی انجام شده در آمریکا به سمت نحوه هدفگیری تأسیسات هسته ای و مراکز وابسته به سپاه پاسداران متمرکز شده اند. ایجاد و تقویت کارگاه های مطالعاتی شبیه سازی درخصوص سناریوهایی که با امنیت ملی ایران گره خورده اند، نقش مهمی را در ارتقای دانش دیپلمات های

1. The Institute for National Security Studies

2. Iranian nuclear weapons breakout and its impact on the Middle East

3. <http://www.worldnewstribune.com/2012/01/22/simulation-concluded-the-u-s-will-press-israel-not-to-strike-iran/>

سیاسی و دفاعی کشورمان برای مواجهه با شرایط غیرمنتظره ایفا می‌کند. از طرفی بررسی طرح‌های نظامی آمریکا در نقاط مختلف و تجربه‌اندوزی از آنها متناسب با مختصات دفاعی جمهوری اسلامی ایران، نقش قابل توجهی را در اشراف اطلاعاتی نیروهای مسلح و عقیم‌سازی برخی تهدیدها ایفا می‌کند. هر میزان شبیه‌سازی توسط کارشناسانی انجام شود که ارتباط نزدیک‌تری با منابع قدرت داشته باشند، بازدهی شبیه‌سازی بیشتر خواهد بود و متولیان امر می‌توانند توانمندی خود را در شرایط مختلف به آزمون بگذارند، به همین دلیل است که در شبیه‌سازی‌های انجام شده توسط پنتاگون یا مراکز پژوهشی معتبر آمریکا، اکثراً از دولتمردان، نظامیان ارشد یا قانونگذاران شاخص کنگره دعوت می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران باید در پژوهش‌های استراتژیک دفاعی خود به‌صورت همزمان به شبیه‌سازی چند محیط فرضی اقدام کند. برای مثال دورنمای مذاکرات ایران با گروه ۵+۱، رفتار بازیگران مختلف در صورت گسترش تحریم‌ها و استراتژی آمریکا برای تهاجم نظامی به ایران باید به‌صورت توأمان بررسی شوند زیرا هرکدام از موارد فوق‌الذکر بخشی از پازل آمریکا برای اعمال فشار بر جمهوری اسلامی ایران هستند.

۲-۴. واکاوی بازخورد بیداری اسلامی خاورمیانه بر تهدیدهای نظامی آمریکا

بررسی گزینه‌های مختلف شبیه‌سازی تهاجم نظامی به جمهوری اسلامی ایران مبین این واقعیت است که آمریکا و رژیم صهیونیستی آن را در قالب یک بسته استراتژیک سازماندهی می‌کنند که در آن حوزه‌های جغرافیایی خاورمیانه عربی نیز بخشی از پازل این سناریو خواهد بود. در نتیجه هر عاملی که وزن و تراکم پایگاه‌های نظامی آمریکا را تحت تأثیر قرار داده یا ریسک عملیاتی کردن اقدامات قهریه را افزایش دهد، بالطبع بر مدل‌های بازی جنگ ایالات متحده علیه ایران اثرگذار خواهد بود. در همین ارتباط «مرکز تحقیقاتی پیو»^۱ در نظرسنجی که در آوریل ۲۰۱۱ برگزار کرد نشان داد محبوبیت آمریکا پس از بیداری اسلامی خاورمیانه کاهش یافته است و اذعان کرد هرگونه تهاجم نظامی به ایران به‌ویژه خارج از چارچوب شورای امنیت، انزجار مردم منطقه از آمریکا را افزایش می‌دهد.^۲ از طرفی قراین نشان می‌دهد افق تحولات سوریه و دورنمای جایگاه حزب‌الله لبنان در ساختار امنیتی منطقه به‌صورت مستقیم بر سناریوهای نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی اثرگذارند.

1. Pew Research Center

2. A Little Bill to Support Israel against Iran Poses a Serious Risk , <http://nukesofhazardblog.com> , 7 June 2011.

۳-۴. رصد طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم سایبری علیه ایران

از سال ۲۰۰۸ در بازی‌های جنگی آمریکا یک نوع تغییر استراتژیک مشهود است، به طوری که بر وزن شبیه‌سازی جنگ‌های مجازی و سایبری افزوده شده که از مصادیق آن می‌توان به اختصاص ۱۳۰ میلیون دلار پنتاگون برای شبیه‌سازی نبردهای سایبری اشاره کرد.^۱ در همین رابطه برخی تحلیلگران آمریکا با بررسی طرح‌های مختلف بازی جنگ در ایران، خواستار سرمایه‌گذاری بر گزینه‌های جنگ‌های اطلاعاتی و سایبری هستند و بر این نکته تأکید می‌کنند نهادهای دفاعی - امنیتی آمریکا و اسرائیل باید انجام عملیات‌های پنهان برای مهار برنامه‌های هسته‌ای ایران را در اولویت قرار دهند که فرونشاندن هواپیمای بدون سرنشین آمریکا در شرق کشور یا افزایش دستگیری جاسوسان آمریکا از کدهایی هستند که مبین پررنگ شدن دامنه جدیدی از جنگ اطلاعاتی علیه جمهوری اسلامی ایران است. در همین ارتباط واشنگتن به منظور بررسی واکنش ایران در برابر جنگ‌های الکترونیکی و سایبری، طرح‌های شبیه‌سازی مختلفی را در دستور کار قرار داده که رسالت اصلی آن برعهده «مرکز تحقیقات پیشرفته دفاعی پنتاگون»^۲ معروف به دارپاست.

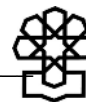
۴-۴. سناریوپردازی واکنش آمریکا و متحدانش در صورت بسته شدن تنگه هرمز

پس از تهدیدهای جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بستن تنگه هرمز در صورت تحریم نفت یا تجاوز به ایران؛ بخشی از پژوهش‌های عملیاتی پنتاگون به سمت شبیه‌سازی سناریوهای فراروی آمریکا در صورت بسته شدن این تنگه متمرکز شده است.

هشدار فرمانده ارتش جمهوری اسلامی ایران مبنی بر عدم بازگشت «ناو هواپیمابر جان سی استنیس»^۳ آمریکا به خلیج فارس، برگزاری رزمایش ولایت در دی‌ماه ۱۳۹۰ با هدف شبیه‌سازی روش‌های بستن تنگه هرمز، واکنش وزیر دفاع آمریکا مبنی بر پاسخ واشنگتن در صورت انسداد تنگه هرمز برخی مؤلفه‌هایی هستند که اهمیت جغرافیای دفاعی تنگه هرمز را منعکس می‌کند. برخی کارشناسان آمریکایی بر این باورند جایگزین کردن نفت عربستان، امارات و کویت برای تأمین نیاز اروپا به انرژی در شرایطی است که امنیت تنگه استراتژیک هرمز برقرار باشد.^۴

واشنگتن در طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران به این نتیجه رسیده که انسداد تنگه هرمز در برخی شرایط می‌تواند معادله بازی را تغییر دهد. برای مثال پس از سپتامبر ۲۰۰۱ که بار روانی تهدیدات نظامی آمریکا افزایش یافت، پنتاگون پس از برگزاری شبیه‌سازی که از ۲۴ جولای تا

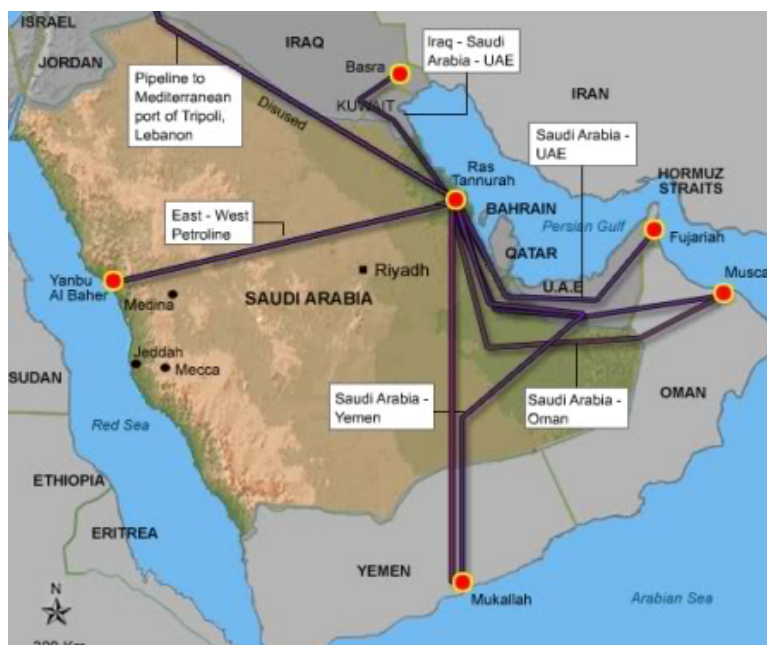
1. The History of Wargaming Theories , http://web.me.com/mgkkmk/Connections/History_Chronology.html
 2. Defense Advanced Research Projects Agency's (DARPA)
 3. U.S.S. John C. Stennis carrier
 4. Iran tests West with Plans for More war Games in Strait of Hormuz , <http://news.nationalpost.com/2012/01/06/>

۱۵ اوت ۲۰۰۲ در خلیج فارس انجام داد و بزرگترین رزمایشی بود که تا آن زمان پنتاگون برگزار کرده بود، به این نتیجه رسید که بزرگترین نقطه قوت ایران برای آسیب‌رسانی به آمریکا، استفاده از مزیت‌های جغرافیای دفاعی تنگه هرمز است که می‌تواند هزینه‌های قابل توجهی را به آمریکا تحمیل کند.

یکی از دغدغه‌های آمریکا، استفاده ایران از دکترین دفاع نامتقارن دریایی مانند به‌کارگیری قایق‌های توپدار انفجاری است که به دلیل سرعت تحرک بالا، هدفگیری آنها مشکل است. به همین دلیل واشنگتن به کشورهای عرب خلیج فارس توصیه کرده سایر مجاری عبور نفت همچون خلیج عدن، اقیانوس هند، دریای سرخ و دریای مدیترانه را نیز مورد توجه قرار دهند. آمریکا همچنین پیشنهاد کرده زیرساخت‌های لازم برای انتقال نفت عراق به اروپا از طریق ترکیه فراهم شود. واشنگتن در طرح‌های شبیه سازی بسته شدن تنگه هرمز، یکی از بهترین مسیرهای جایگزین نفت عربستان را بندر موکلا در یمن معرفی کرده است که مهمترین مانع آن دورنمای خیزش مردمی یمن و تأثیر آن بر امنیت عبور نفت است. از طرفی جایگزین کردن مسیر انتقال انرژی، مستلزم بسترسازی است که این امر ملاحظات واشنگتن برای تهاجم نظامی به ایران در کوتاه‌مدت را افزایش می‌دهد. از جمله راه‌هایی که برای کاستن از پیامدهای بستن تنگه هرمز پیشنهاد شده، آزاد کردن ذخایر نفتی غرب است.^۱

شکل ۴. طرح پیشنهادی آمریکا برای جایگزین کردن عبور نفت از تنگه هرمز

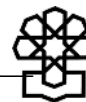

1. The Geo-Politics of the Strait of Hormuz: Could the U.S. Navy be defeated by Iran in the Persian Gulf?, <http://globalresearch.ca/PrintArticle.php?articleId=28516>, 8 January, 2012.

نکته دیگری که در شبیه‌سازی‌های پنتاگون مورد توجه قرار گرفته نوار ساحلی گسترده ایران با خلیج فارس، دریای عمان و استقرار موشک‌اندازهای ساحلی است که به راحتی می‌تواند امنیت نفتکش‌ها یا ناوهای عبوری را تهدید کند. پنتاگون همچنین مدعی است گسترش نفوذ ایران در عراق به‌ویژه پس از خروج نظامیان آمریکا از عراق، قدرت مانور تهران برای تهدید امنیت انتقال نفت از عراق را افزایش داده است.

۴-۵. بررسی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر آرایش نظامی آمریکا در منظومه محیط امنیتی ایران

یکی از مؤلفه‌های تأثیرگذار بر پیاده‌سازی طرح‌های شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران «موقعیت و تراکم» مراکز نظامی، اطلاعاتی و امنیتی آمریکا و ناتو است. به همین منظور نهادهای زیربند باید براساس پارامترهایی همچون فاصله آنها تا مرزهای جمهوری اسلامی ایران، نوع توافقنامه امنیتی با کشور میزبان، آمارهای کمی و کیفی نیروها و تأسیسات نظامی، نوع واحدهای تخصصی، میزان نزدیکی با سایر پایگاه‌های پشتیبان آمریکا و سطوح آسیب‌پذیری آنها، نقشه ریسک تهدیدات نظامی آمریکا را براساس پارامترهای زیر طراحی کند:

شکل ۵. ملاحظات امنیتی جمهوری اسلامی ایران در خصوص آرایش پایگاه‌های نظامی آمریکا

۴-۶. شناسایی عوامل تأثیرگذار بر مدل‌های جنگی آمریکا علیه ایران

مهمترین مؤلفه‌های تأثیرگذار بر طراحان شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران عبارتند از:

- ارزیابی حزب دمکرات از بُرد تأثیر کاهش تنش با ایران در موقعیت باراک اوباما در انتخابات

ریاست جمهوری نوامبر ۲۰۱۲ و انتخابات صدوسیزدهمین کنگره آمریکا،

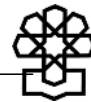
- عمق و سطوح اثرگذاری لابی‌های پارلمانی و اجرایی اسرائیل در سیاست‌های جنگی آمریکا،

- میزان همسویی و انسجام فکری - رویه‌ای قانونگذاران مجالس سنا و نمایندگان کنگره آمریکا

با دولتمردان کاخ سفید در خصوص اتخاذ گزینه تقابل یا دستیابی به تفاهم در مذاکرات ایران و

گروه ۵+۱،

- ارزیابی آمریکا و اسرائیل از مؤلفه‌های قدرت منطقه‌ای ایران،
- موقعیت و برد تأثیر جنبش مقاومت حزب‌الله و حماس بر ترتیبات امنیتی - سیاسی داخلی و منطقه‌ای،
- میزان وحدت یا تعارض قوا در جمهوری اسلامی ایران،
- ارزیابی نهادهای اطلاعاتی و دفاعی آمریکا و اسرائیل از شیب پیشرفت دانش موشکی و هسته‌ای ایران،
- میزان ابهام اطلاعاتی از قدرت بازدارندگی ایران به‌ویژه در سه بخش دفاع نامتقارن، پدافند ضدهوایی، برد، دقت و توان تخریبی سامانه‌های موشکی،
- ارزیابی واشنگتن از واکنش احتمالی روسیه و چین در قبال گزینه نظامی،
- ارزیابی آمریکا از پیامدهای اقتصادی و انرژی ناشی از انسداد تنگه هرمز، قطع صادرات نفت ایران و حمله احتمالی ایران به پایانه‌های نفتی متحدان منطقه‌ای آمریکا و بازخورد آن بر قیمت جهانی انرژی یا قیمت بنزین در آمریکا،
- میزان انتشار تشعشعات هسته‌ای در منطقه،
- توان ترمیمی ایران پس از انهدام تأسیسات هسته‌ای،
- سطوح آسیب‌پذیری نیروهای نظامی آمریکا در افغانستان،
- میزان در تیررس بودن پایگاه‌های نظامی آمریکا در منطقه،
- ارزیابی آمریکا از عمق تهدید منافع منطقه‌ای و جهانی آمریکا توسط گروه‌های اسلامی،
- میزان همراهی افکار عمومی آمریکا و دنیا با گزینه تهاجم نظامی،
- دورنمای بحران اقتصادی جهانی،
- افق نقش‌پذیری ناتو در ساختار امنیتی - دفاعی منطقه،
- آینده تحولات سوریه.
- بازخورد نتایج مذاکرات آتی ایران با گروه ۵+۱.

منابع و مأخذ

۱. زنگنه، حمید. اداره کل آموزش و توسعه نیروی انسانی وزارت امور خارجه، آموزش از طریق شبیه‌سازی محیط واقعی، <http://mfatr.com/>
۲. خزایی، سعید. روش‌های مطالعات آینده‌پژوهی، مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی وابسته به مؤسسه آموزش و تحقیقات صنایع دفاعی، تهران، شهریورماه ۱۳۸۴.
3. Commission on the Intelligence Capabilities of the United States Regarding Weapons of Mass Destruction.
4. Former National Security Advisor, Lawrence Egelberger, National Journal, 4 December, 2004.
5. Gawdat Bahgat, "Nuclear Proliferation: The Islamic Republic of Iran", Iran Studies, Volume 31, 3 September 2006.
6. Kenneth M. Pollack , Oziraq Redux : A Crisis Simulation of an Israeli Strike on the Iranian Nuclear Program ,February 2010 , http://www.brookings.edu/reports/2010/02_iran_israel_strike_pollack.aspx
7. Shirley V. Scott, Anthony Billingsley, Christopher Michaelson. International Law and the Use of Force: A Documentary and Reference Guide. Praeger, 2009.
8. Statement of Prof. Elias Tuma, "Arab Internet Network", Federal News Service, 1 March, 2005.
9. Amos Perlmutter, Michael I. Handel, Uri Bar-Joseph. Two Minutes over Baghdad. Routledge (2nd ed.), 2008.
10. An Israeli Preventive Attack on Iran's Nuclear Sites www.heritage.org. 15 Jan, 2010
11. H E Hall, Norman Shapiro, Herbert J Shukiar, Overview of RSAC system software : a briefing, RAND Corporation, 1993.
12. Heritage Foundation playing war games, http://swampbubbles.com/heritage_foundation_playing_war_games, Sep 2007.
13. <http://www.gis.com/content/what-gis>
14. <http://www.jewishpolicycenter.org/826/the-attack-on-syrias-al-kibar-nuclear-facility>
15. http://www.rand.org/about/people/b/bennett_bruce.html
16. IAEA : Syria tried to build nuclear reactors , Associated Press , 28 November, 2004.
17. Iran tests West with plans for more war games in Strait of Hormuz , <http://news.nationalpost.com/2012/01/06/>
18. Keith Crane,(2008)"Iran's Political, Demographic and Economic Vulnerabilities", www.rand.org
19. Mark Palmer, "Transition 2005: U.S. Policy Toward Iran", U.S.A Council on Foreign Relations, 12 January, 2005.
20. Matthew Caffrey , "History of Wargames" 6 Jan 2000 <http://www.strategypage.com>
21. Michel Chossudovsky, " Bush Administration War Plans directed against Iran", 17 September 2007, <http://www.atlanticfreepress.com/content/view/2419/81/>
22. Muller , Karl P.(2007). Striking First : Preemptive and Preventive Attack in US National Security Policy, RAND Corporation.
23. Nick Turse , The Drone That Fell From the Sky , www.alarab.co.uk/english
24. Panetta Warns Israel On Consequences Of Iran Military Strike , www.foxnews.com/ , 18 Nov, 2011.
25. Paul Rogers, Military action against Iran: Impact and Effects , Oxford University, <http://www.normangirvan.info/rogers-military-action-against-iran/>
26. The History of Wargaming Theories , http://web.me.com/mgkkmk/Connections/History,_Chronology.html
27. Thomas B Allen, War Games: Inside the Secret World of the Men who Play at

- Annihilation, New York, McGraw Hill, 1987, ISBN 0749300116.
28. U.S. Simulates attack on Iran nuke sites, <http://www.wnd.com>, 18 December, 2003.
 29. The Geo-Politics of the Strait of Hormuz: Could the U.S. Navy be defeated by Iran in the Persian Gulf?, <http://globalresearch.ca/PrintArticle.php?articleId=28516>
 30. Michel Chossudovsky , When War Games Go Live. Preparing to Attack Iran. "Simulating World War III" , <http://globalresearch.ca> , 8 January, 2012.
 31. Jeffrey A. Appleget , The combat simulation of desert storm with applications for contingency operations , Naval Research Logistics , 11 October, 2006.
 32. Dave Harris & Seth Bullock , Enhancing game theory with coevolutionary simulation models of honest signaling , <http://www.comp.leeds.ac.uk/biosystems/reading/paper/harris.pdf>
 33. A Little Bill to Support Israel against Iran Poses a Serious Risk , <http://nukesofhazardblog.com> , 7 June, 2011.
 34. Israel IDs missing military personnel in Romania crash , 28 July 2010 , articles.cnn.com
 35. Kenneth M. Pollack, "Oziraq Redux: A Crisis Simulation of an Israeli Strike on the Iranian Nuclear Program", The Saban Centre, February 2010, <http://www.brookings.edu/>
 36. Perry, Dan. Israel and the Quest for Permanence. McFarland & Co Inc., 1999.
 37. Resolution 487, 19 June 1981, <http://domino.un.org>
 38. U.S. test simulates attack on Iran's nuke sites , WorldNetDaily , <http://www.wnd.com/> , 18 december, 2004.
 39. <http://www.rto.nato.int/panel.asp?panel=msg>
 40. NATO Wants Sim Afghanistan to Test War Plans , 2 Feb 2009 , <http://www.wired.com/dangerroom/2009/02/nato-wants-sim/>
 41. <http://www.worldnewstribune.com/2012/01/22/simulation-concluded-the-u-s-will-press-israel-not-to-strike-iran/>

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۳۵۴

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: شبیه‌سازی و ابعاد آن در سناریوهای نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی
علیه جمهوری اسلامی ایران

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه مطالعات امنیتی - دفاعی)

تهیه و تدوین: مصطفی دلاورپوراقدم

ناظر علمی: یوسف ترابی

متقاضی: معاونت پژوهشی

ویراستار: حسین صدری‌نیا

واژه‌های کلیدی:

۱. مواجهه نظامی

۲. تأسیسات هسته‌ای ایران

۳. فناوری شبیه‌سازی

۴. بازدارندگی

۵. امنیت ملی ایران

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۲/۴